

1. ročník
2012
číslo
4

Ozveny spod Rokaša

19.12.2012

Spravodaj občanov Žitnej-Radiše

0,50€

ISSN 1338-9084

***Ked' si zasadnete spolu
k štedrovečernému stolu
nech vám všetkým srdcia vedno
bijú ako srdce jedno
v ktorom jedna túžba rastie:
láska, pokoj, radosť šťastie!***

želá redakcia

Foto: Ing. Lukáš Lacik

Denník starostu

P o s l e d n ý štvrťrok roku 2012 priniesol najväčšie zmeny hlavne v počasi. Konečne začalo pršať čo sa prejavilo aj stúpaním hladiny obidvoch potokov. Pomerne dobrá úroda sľubovala peknú jeseň a táto sa skutočne vydarila. Aj hospodári boli v našej oblasti spokojní.

Bolo ukončené výberové konanie na ťažbu obecnej hory, ktorá bola aj uskutočnená do konca novembra. Na tradičných stretnutiach jubilantov a uvítania detí do života vystúpili okrem ženskej speváckej skupiny aj deti s básničkami a hudbou a spolu vytvorili peknú atmosféru týchto stretnutí.

Veľké prekvapenie sme dostali začiatkom decembra, kde sa na kontrolu obce nahlásila Správa finančnej kontroly zo Zvolena, ktorá nám urobila vládny audit za r. 2009 -2011. Keď do obec prišli tri pekné mladé ženy, tak som bol rád, že prišli práve ony , lebo som bol presvedčený, že budú príjemné a tolerantné.

Toto presvedčenie zo mňa veľmi rýchlo opadlo, keď tu chodili asi 7 dní ráno pred deviatou a o pol tretej popoludní odchádzali bez obedňajšej prestávky, bez akejkoľvek kávy či minerálky, zaujaté iba dokladmi a keďže účtovníčka bola v tomto období 5 dní mimo obce tak som bol sám k ich dispozícii a potrebe. Aj keď boli skutočne pekné a milé ich profesionálny prístup k práci ma zaskočil, ale aj potešil, lebo som bol presvedčený že máme všetko v poriadku. Skutočne sa ich výsledkom toto aj potvrdilo, za čo ďakujem aj našej účtovníčke.

Oveľa lepšie prekvapenie prišlo potom, keď sme obdržali rozhodnutie o pridelení finančných prostriedkov našej obci na rekonštrukciu verejného osvetlenia vo výške viac ako 143 tis. Eur. Toto osvetlenie by sa malo realizovať v r. 2013 od apríla do septembra a malo by poriešiť súčasne drahšie a zastaralé osvetlenie. Som rád, že po dvoch rokoch sa konečne o tomto rozhodlo a že naša obec bola úspešnou. Aj keď to bude v súčasnosti stáť veľa financií, určite v budúcnosti sa nám tieto oveľa viac vrátia hlavne úsporou el. energie, ale aj menšou údržbou.

Na základe našej žiadosti sme darom (čiže zadarmo) dostali do obce zase dve vozidlá od PZ Trenčín, ktoré sú už momentálne na dvore. Chcem ubezpečiť občanov, že určite obec bude prevádzkovať iba jedno vozidlo, ktoré bude pre obec najlepšie a ostatné sa odpredajú. Verím, že to najlepšie z nich nám poslúži minimálne tak ako to súčasné, ktoré už máme 5 rokov a slúžilo nielen na účely obecného úradu, ale aj priamo mnohým

občanom.

B l í Ź i sa znovu koniec roka a s ním aj z a č i a t o k

nového.Chcel by som touto cestou sredečne poďakovať všetkým tým, ktorí aj v tomto roku priložili ruku k dielu a pomáhali rozvoju a napredovaniu obce, či už po stránke jej budovania a skrášľovania, kultúrnej a športovej činnosti alebo iných aktivít. Dúfam že ich ani do budúcnosti neodradia od tejto činnosti tí, ktorí v obci nič nerobia, ale zato všetkému rozumejú, všetko kritizujú, ale pomôcť nechcú. Želám si, aby sa aj oni zapojili do zveľaďovania obce a aby sme spoločne v nej vytvárali podmienky na jej rast a lepší život nielen pre nás, ale aj naše deti.

Vážení občania Želám Vám krásne a požehnané Vianoce bez mimoriadnych udalostí a susedských sporov, veľa pohody a darčiekov a hlavne lásky a porozumenia .

Pribudli do nášho košíka

Rebeka Tvrdíková

nar. 13. 10. 2012

Opustili nás

Oľga Kušnierová

nar. 10. 10. 1946

zom. 7. 10. 2012

Čeť jej pamiatke!

Obec Žitná-Radiša: Obecný úrad v Žitnej-Radiši č. 105, 956 41 Uhrovec, tel., fax : 038/7694421, e-mail: info@zitna-radisa.sk, úradné hodiny: Po-Pia: 7:00-15:30

OBEČNÁ KNIŽNICA INFORMUJE

KNIŽNÉ NOVINKY:

Jo Nesbo: Snehuliak – nórsky spisovateľ Jo Nesbo patrí v súčasnosti k najlepším autorom kriminálnych románov v Európe. Jeho diela boli preložené do 37 jazykov. Titul Snehuliak sa stal najrýchlejšie vypredanou knihou od uvedenia na trh v Dánsku

Dominik Dán: Uzol – najnovší román bývalého vyšetrovateľa závažných trestných činov nemožno prečítať inak ako jedným dychom

Renáta Beňáková: Žila som v tme – hlavným zmyslom hrdinky knihy Jany je kariéra, obdiv okolia a život na výslni. Až do okamihu, keď sa jej oči po nehode ponoria do tmy. A rebríček hodnôt života sa obracia... Autorka debutovala knihou „ Bol si mojím omylom „ a pochádza z Bánoviec nad Bebravou

Enja Rúčková: Žuvačkový kráľ - vtipne napísaný dievčenský román o Zoji, ktorá si o sebe myslí, že je to najmenejšie dievča na tomto svete...

Autor: Alena Kušnierová, knihovníčka Obcej knižnice

ZIMNÉ ŠPORTY V ŠESŤDESIATYCH ROKOCH

Zimu mnohí považujú za najkrajšie ročné obdobie, keď je zem pokrytá veľkou bielou perinou, stromy sú oblečené do nádherného osrieneného bieleho kabáta, potoky a potôčky sa pokrivujú priehľadnou ľadovou

vrstvou. Okraje striech sú ozdobené cencúľmi, mráz na okná maľuje čarovné obrazy, vonku fúka mrazivý vietor, vytvárajúci na cestách záveje, občas sa v ovzduší znášajú vločky snehu, ktorý pri silnom mraze nádhorne

vzrha pod nohami. V studených mrazivých nociach je krásny pohľad na hviezdami zasýpanú oblohu. Je to nádherné obdobie najmä pre deti, ktoré od nepamäti stavajú snehuliakov, užívajú si guľovačky, sánkovačky,

lyžovačky, korčuľovania a iných zimných športov.

V súčasnosti však tieto detské zimné hry a športy majú veľkú konkurenciu v podobe celodenného televízneho vysielania na mnohých kanáloch,

počítačov, internetu a mnohých elektronických hier. Rozšírili sa síce možnosti športového vyžitia, skvalitnilo sa športové vybavenie, ale na druhej strane sa zimné športy stávajú stále drahšími a môžu ich využívať skôr bohatšie rodiny.

Pre porovnanie chcem uviesť, ako sme v šesťdesiatych rokoch minulého storočia v Žitnej využívali zimu my, vtedajší školáci, keď sme oproti súčasnosti mali oveľa skromnejšie možnosti. Samozrejme, že sme mali zo snehu a ľadu radosť a využívali sme ich, ako sa dalo, aj keď mnohí z nás na to nemali vôbec vhodné oblečenie. Zo začiatku, keď bol sneh ešte mokrý, sme stavali snehuliakov s metlou, mrkvou a uhlikmi namiesto očí a gombíkov, ktoré často vydržali celú zimu. Obyčajnú guľovačku sme zdokonalili na vojenské súboje, pri ktorých trafený bol považovaný za padlého. Každý kúsok ľadu sme využili na šmýkanie, niekedy mali šmýkačky dĺžku aj niekoľko desiatok metrov.

V zime sme sa sánkovali kde sa dalo. Sane boli v tomto čase najdostupnejším a najrozšírenejším športovým náradím, ktoré využívali chlapci aj dievčatá. Mnohí sme už mali sane kupované, iní na sánkovanie použili rôzne vlastné výrobky z dosiek, starší chlapci dokonca využili aj veľké sane, na ktorých sa vozievalo z lesa drevo. Spúšťali sme sa po poľných a lesných cestách z okolitých kopcov. Povestné boli dráhy nad mlynom až od Vysokej boriny, z Dielu

popri cintoríne, u Bežov (Jožinov) z kopca pred Plačkovom, na hornom konci pri Škorcovi od starej sušiarne a oproti starému ihrisku. Keď bolo viac snehu vozili sme sa aj na Širokej, po ceste z Hôrok. Zdá sa, že vtedy boli zimy tuhšie, bolo viac snehu, ktorý dlhšie vydržal a sediaci mohli na saniach vyvážať na jar hnoj, alebo do mlyna celú zimu vozili obilie. Vyjazdené sánkarské dráhy boli permanentne obsadené, niektoré boli dlhé aj kilometer, ale nevýhodou bolo, že sa museli smerom hore vyšliapať pešo a v úzkych cestách dochádzalo ku kolíziám.

S lyžovaním to bolo zložitejšie, pretože iba málo rodín si mohlo dovoliť kúpiť pre svojho potomka lyže, peniaze investovali do iných, potrebných vecí. Medzi priekopníkov lyžovania patrili v tomto období bratia Dušan a Ján Škorec, Igor Kušnier, Milan Čukan, Zdeno Kušnier, Jano Kušnier a ja. Moje prvé lyže vystrúhal Paľo Kušnier (Trnka), keď som mu sľúbil pasenie kráv v lete. Boli to mohutné lyže v hrúbke asi dva centimetre, ktoré mali uprostred pribitý remeň na držanie nohy. Spôsobovali mi ukrutné problémy, pretože keď som do koženého remeňa viac kopol, odtrhol sa od lyže. Nosil som preto neustále so sebou klince a kameň na pribíjanie, lebo zo zamrznutej zeme sa nedal vybrať. Ďalší problém nastal po každom páde, keď mi lyže ušli a ja som ich naháňal dolu briežkom, často až do hlbokých jarkov. Moc som sa pri nich nachodil, ale na

iné vtedy nebolo. Keď sa mi jedna zlomila, vystrúhal mi otec druhú, ktorá však mala iba polovičnú hrúbku a preto som ich volal „šľuka a kapor“.

Ako desaťročnému mi rodičia v Trenčíne kúpili skutočné lyže. Mali dĺžku asi 180 cm a hneď keď sme prišli domov som ich chcel vyskúšať. Aké však bolo moje prekvapenie, že neboli skompletované, ale iba po častiach uložené v obale. Netrepežlivo som bežal s nimi k bratom Škorcovým, ktorí mi strunové viazanie pripevnili na lyže. S týmito lyžami už bolo veselšie, neušli mi, keď som spadol, ale musel som ich voskovať. Používali sme všeobecne sviečku, ktorú sme žehličkou rozžehlili, iba neskôr sme sa zoznámili s lyžiarskym voskom.

Lyže mi museli vydržať celé detstvo, po mne ich zdedil synovec. Spúšťali sme sa najmä na Vinohrádku, kde starší a lepší z nás vyjzdili dráhu. Skokanský mostík sme si urobili zo snehu na svahu oproti starému ihrisku, ale chodili sme aj do Tomanovej doliny za Dobránskou. Povestnou sa stala naša pešia túra až na Kňažinovú lúku, na ktorej sa zúčastnili všetci hore vymenovaní, pretože v dolinách už sneh zmizol. V ľahkom oblečení, s krajcom chleba vo vrecku kabátikov sme sa vydali pešo cez Dobránsku a dolinu Čerešňovú, chvíľku sme na lúkach polyžovali a šli naspäť. Najviac lamentoval Milan Čukan, ktorý od niekoho dostal staré ťažké vojenské lyže, dlhšie ako dva metre. Mali sme už hlad a boli sme radi, keď sme pred večerom pri Dobránskej narazili na zamrznuté trnky.

Tu treba spomenúť, že láska k lyžiam ostala najmä Jánovi Kušnieri, bývalému riaditeľovi základnej školy v Bánovciach n/Bebr., ktorý pre kolegov organizoval lyžiarske výlety a po ktorom je pomenovaný každoročný lyžiarsky prechod zo Závady pod Čiernym vrchom do Uhrovskeho Podhradja ako „Memoriál Jána Kušniera“. Ja som využil svoje skúsenosti

najmä v pretekoch na vojenských školách, kde som získal niekoľko titulov v behu na klasických lyžiach s vojenským výstrojom a v kanadách.

S hokejom to bolo najviac problematické, väčšia zamrznutá plocha vtedy neexistovala, preto sme hrávali na každom kúsku ľadu. Najviac sme hrávali na potoku Radiša, ktorý vtedy dosahoval šírku pri moste až do 10 metrov a pravidelne zamrzal, ale využívali sme aj malé zamrznuté potôčky, najmä pri mlyne. Nie všetci mali korčule, šmýkali sa po ľade aj bez nich. Väčšinou sme mali tzv. kvintovky, s pohyblivými bokmi, ktoré sa kľúčikom pripevňovali na tvrdé podrážky. Takéto prvé korčule som dostal asi v treťom ročníku. Hokejky sme nemali, používali sme akúkoľvek zahnutú palicu, najviac to boli tyčky z plotu. Otec Jana Kušniera pracoval v Drevine v Uhrovci a tam mu vyrobil naozajstnú hokejku. Bola veľmi pevná, ale aj tak sa nám ju, k jeho veľkému žiaľu, podarilo našimi polenami polámať, pretože sme sa sústredili predovšetkým na ňu. Niektorí chlapci neskôr chodievali korčuľovať a hrávať hokej na rybník v Striebornici. Pretože naše obecné hokejové plochy boli veľmi malé, nemohol u nás vyrásť hokejový virtuóz, ale napriek tomu som v neskorších časoch osobne hral niekoľkokrát v Sokolove za družstvo starých pánov.

Na záver by som chcel iba podtrhnúť skutočnosť, že aj keď sme nemali v tých časoch kvalitné vybavenie a špeciálne oblečenie, boli sme radi, že môžeme zimu využiť na pohyb a hru. Dnes, keď sú oveľa lepšie podmienky pre športovanie by bolo hriechom nevyužiť ich a sedieť doma za pecou. K dispozícii je klzisko na ihrisku, lyžiarsky vleč v Závade pod Čiernym vrchom je veľmi blízko, stačí však aj prejsť sa na lyžiach po okolitých poliach a nemusia to byť rovno špeciálne bežky.

Autor: prof. Ing. Eubomír Belan, CSc.,

foto: Jaroslav Kohút st.

FILMÁRI V UHROVSKOM PODHRADÍ

Možno ste sami boli svedkami presunu starej vojenskej techniky cez našu obec a možno ste sa aj dopočuli vážení čitatelia niečo o tom, že do Uhrovského Podhradia zavítal začiatkom septembra filmový štáb a že tam nakrúcal niektoré scény z pripravovaného filmu. Ako sme zistili, známy slovenský režisér Miroslav Luther navštívil so svojim štábom skutočne nielen Uhrovské Podhradie ale i blízky Jankov Vŕšok kde sa nakrúcali na autentickom mieste scény z novembra 1944.

Film bude celovečerný a bude sa volať **Krok do tmy**. Scenár vznikol na motívy novely spisovateľa Alfonza Bednára *Rozostavaný dom*. Príbeh o vzdore a slabosti pri hľadaní seba samého a svojho miesta v nových časoch sa odohráva v

časoch partizánskeho hnutia II. svetovej vojny. Rozohráva drámu mileneckej dvojice – ženatého lekára a politickej agitátorky. Vášnivý vzťah zasiahne aj do životov ich blízkych. Pohľadom do svedomia ľudí poznačených hrôzami a zvrátenosťami vojny smeruje film do súčasnosti. „Ako pri každom dobovom filme ktorý som nakrútil, budem aj teraz prostredníctvom minulosti hovoriť o súčasnosti, o vypätých ľudských vzťahoch a mravnosti,“ uviedol pre médiá režisér Luther.

Do hlavnej úlohy lekára obsadil režisér Marka Igonda, známeho z niekoľkých populárnych seriálov, či z filmu *Legenda o lietajúcom Cypriánovi*, kde si zahral mnícha zo Spiša. Herec prezradil, že k partizánom má blízko.

„Pochádzam z kraja, kde počas vojny boli obrovské boje. Ako deti sme sa hrávali v zákopoch z vojny. Vždy som rád, keď môžem hrať vo vojnovom filme. Je to pre mňa česť, pretože môj starý otec bol partizán. Dokonca tu, na Jankovom Vŕšku bol zranený.“ dodal sympatický herec. Jeho milenkou Soňu hrá česká herečka Kristýna Liška – Boková, jeho manželku Evu stvárni Monika Haasová známa ako Bambuľka z detského večerníčkového seriálu 80-tych rokov. Do ďalších postáv režisér obsadil Petra Nádašdiho, Miroslava Donutíla, Attilu Mokosa, Mariána Geišberga či Adyho Hajdu.

Ako nám prezradil kronikár obce Uhrovské Podhradie a amatérsky fotograf Marián Súkeník, ktorý nakrúcanie sledoval, na Jankovom Vŕšku si filmári prenajali a upravili opravený partizánsky bunker, kde nakrútili niektoré scény, a v Uhrovskom Podhradí nakrúcali jednak interiérové scény, na ktoré si upravili jednu izbu na komore v starom dome v strede obce, a jednak exteriéry. Tie sa točili za obcou na poľnej ceste do časti Čerešňová, v potôčiku ktorý tečie tesne vedľa, vlastne v celej doline Čerešňovej, ďalej na asfaltovej ceste za obcou a za bývalými maštalami až po Rybanskú chatu, kde sa

točil prepad nemeckej kolóny a následná prestrelka, ďalšie scény sa točili v miestach ktoré sú známe ako Pod Štepničkou a Bežova dolinka. Režisér mal k dispozícii okrem štábu aj členov Klubov vojenskej histórie z Trenčína a z Levíc, ktorí disponujú nielen uniformami a ručnými strelnými zbraňami, ale aj ťažkou vojenskou historickou technikou, historickými sajdkárami či obrnenými vozmi, ktoré boli pri natáčaní použité. Filmári by sa mali ešte do Uhrovského Podhradia vrátiť niekedy v marci a hotový film by sme mali v kinách uvidieť niekedy v roku 2014.

„Filmárom aj hercom sa naša obec a jej okolie veľmi páčili. Pre nás obyvateľov bolo zasa nesmierne zaujímavé sledovať prácu filmárov, veď také niečo sa tuná nedeje každý deň. Povedal na záver nášho stretnutia Marián Súkeník a dodal že sa teší na jar, keď sa filmári do Uhrovského Podhradia vrátia no a taktiež sa teší samozrejme aj na výsledný produkt – celovečerný slovenský film *Krok do tmy*.

Podakovanie za spoluprácu a poskytnuté materiály patrí Mariánovi Súkeníkovi z Uhrovského Podhradia.

Spracoval Ivan Kušnier,
foto: Marián Súkeník

PRÁCE NA OBCI

Michal Kravec a Ján Ducho pri posledných úpravách

Určite ste si vážení občania všimli, keď ste šli okolo priekopy pri vstupe do areálu materskej školy, že z nej neodteká voda, hromadí sa tam, čo z estetického hľadiska nevyzeralo veľmi pekne a hlavne v lete sa odtiaľ šíril aj neprijemný zápach. Príčina bola v tom, že táto priekopa bola napojená krížom popod cestu na tú, ktorá ide po opačnej strane cesty, ide oblúkom až za Pamätník padlých kde je zberná šachta a následne ústi do potoka Radiša. Po preskúmaní oboch

kanálov bolo zistené že ústie toho od Materskej školy je nižšie ako začiatok druhého. No a keďže vodu do kopca ešte nikto nenaučil tiecť, Obecný úrad rozhodol, že vyústenie kanála od MŠ sa prerobí do potoka Žitná. Oslovená bola firma MINO – Michal Kravec, zemné a výkopové práce. A tak začiatkom novembra sa JCB prvýkrát zahryzlo do zeme a postupne spolu s partiou pomocných pracovníkov vykopali a prečistili starý kanál vedúci poza pohostinstvo FLEK, vybrali odtiaľ staré a zanesené rúry, vykopali nový prípojný kanál od MŠ, uložili do spádu betónové rúry, vybudovali šachtu ktorá by mala odvádzať vodu z priestranstva kde stávajú autobusy a kde obyčajne býva vždy veľká kaluž vody. Nakoniec všetko po sebe upratali aby priestranstvo aj lahodilo oku.

Výsledkom ich práce je plynulý odtok vody z problematickej priekopy a z priestranstva na rázcestí obce a za všetkým je vidieť kus poctivej dobre vykonanej práce.

Autor: Ivan Kušnier, foto: Ema Kušnierová

ŽIVOT JE ČAS...

Darmo je, prichádza čas, keď na čas ochotne zabúdaš. Ale čas nezabúda na teba!

Stalo sa už milou tradíciou, že Obecný úrad v našej obci každoročne pozýva svojich občanov, ktorí oslávili okrúhle životné jubileum na spoločné stretnutie. Aj to tohoročné, ktoré sa konalo 10. novembra

2012 v obradnej sieni Kultúrneho domu možno charakterizovať ako oslava života hudbou, spevom, veršami a pekným príhovorom starostu obce Ing. Rudolfa Botku. V ňom zazneli slová pri ktorých nemožno sa

nezamyslieť, nezaspomínať si, nebilancovať.

Sme iba veľmi krátko na tomto svete a čas čo by sme ako chceli nezastavíme. Rok za rokom sa mína a zrazu príde ten slávnostný deň a je z nás jubilant. V kolotoči každodenných povinností sú slávnostné okamihy obyčajne veľmi krátke a preto zástupcovia Obecného úradu a všetci, ktorí toto stretnutie pripravovali, alebo ho spestrili svojím vystúpením, chceli jubilantom darovať jeden takýto krásny okamih. Aby aj v dnešnej dobe, ktorá má veľa nelichotivých prívlastkov sa to ľudské a kresťanské heslo „Miluj svojho blízkeho ako seba samého“, nevytratilo z nášho života, aby sa nezabúdalo na ľudí, ktorí majú väčšiu časť života za sebou a ktorí tvorili a budovali našu súčasnosť.

V tomto roku oslávilo okrúhle životné jubileum 22 občanov našej obce. Najstaršou zúčastnenou jubilantkou bola 90-ročná pani Mária Horníková.

Veríme, že im na toto stretnutie zostane v pamäti milá spomienka.

Autor: Alena Kušnierová,

foto: Miroslav Škultéty st.

PRIVÍTANIE NOVONARODENÝCH DETÍ DO ŽIVOTA

**Narodil sa občan vzácny, aj keď maličký,
čo mu dáme do vena? Vence? Kytičky?
K tomu úsmev otca, lásku mamičky...**

V sobotu 24. novembra 2012 ožila obradná miestnosť v našom Kultúrnom dome nezvyčajným ruchom. Na chvíľku sa ozval i detský plač. To Obecný úrad pripravil na tento deň slávnosť uvítania novonarodených detí do

života. Pozvanie prijali a v náručí svojich rodičov prišli Marko Kosiba a Lukáško Hanko.

Pretože, ako okrem iného povedal v príhovore starosta obce Ing. Rudolf Botka, narodenie dieťaťa je veľkou a

radostnou udalosťou nielen v rodine, ale aj v obci, nakoľko je zárukou jej ďalšieho rozvoja. Ďalšími slovami poprial rodičom veľa síl, zdravia a trepezlivosti pri výchove svojho dieťaťa, pretože ono je výrazom ich lásky a práve lásku, ochranu a starostlivosť oboch rodičov bude vždy a všade potrebovať. Malým oslávencom zaželal veľa zdravia, radostné a pokojné detstvo v rodinnom kruhu a vyjadril pranie, aby takýchto slávností bolo čo najviac.

Slávnostnú atmosféru dotvorilo vystúpenie ženskej speváckej skupiny, hra na husle v podaní Lívie Hrebíčkovej, či básne v prednese Magdalény Bežovej, Bianky Hankovej, Terézie Botkovej a Denisy Ďurčovej.

Autor: Alena Kušnierová,

foto: Ivan Kušnier

NOVONARODENÝM DEŤOM

*Koho je to dieťa malé,
čo chce papať neustále?
Kto s ním musí trepezlivosť mať?
Krímiť ho? Prebaľovať?
Komu pri dotyku s ním ruka chveje sa?
Komu pri pohľade naň srdce zaplesá?
Otcovi, mamke, dedkovi, babke,
všetkým čo ho majú radi,
tešia sa z neho,
a ktorým vždy chvíľku skrúti.
Ako anjelik spinká rád.
Spýtajte sa mamy, alebo aj otca,
kde sa tu vzal, či priniesol ho bocian,
iní tvrdia zasa že to bola vrana,
čo ten malý uzlíček
priniesla hneď zrána.
Ja si však myslím, že narodil sa z bruška
a hneď svojej mamke zaplakal do uška.
A je jedno či sa volá Hanko a či Kosiba,
hlavne nech mu nikdy láska
od rodičov nechýba.*

Autor: Biba Hanková

**venované Markovi Kosibovi
a Lukáškovi Hankovi**

ZNOVA O PRIEHRADE BODOŠÍN

Vážení čitatelia, v minulom čísle našich novín sme vám sľúbili, že sa pokúsime pozoháňať nejaké informácie o pôvode názvu Bodošín. Musíme sa priznať, že naše pátranie prinieslo mizerné ovocie, ba takmer žiadne. Na obecnej internetovej stránke sa v rubrike vaše pripomienky mihla alternatíva, že nejaká gazdinka zrejme obdarená hojnou dávkou fantázie a ešte hojnejšou dávkou domácej slivovice si pomýlila zákusky zvané dobošky a prekrstila ich na bodošky, čím dala podnet názvu horného konca, ale to má zrejme ďaleko od pravdy. Druhou stopou ktorú našla naša redaktorka Veronika Botková je odpoveď 91 – ročného Jozefa Hrebíčka z časti obce Žitná, podľa ktorého názov vznikol v období medzi svetovými vojnami a výraz Bodošín znamenal niečo ako priestranstvo bez domov, nezastavané. Vieme že výstavba v Bodošine začala až v päťdesiatych a šesťdesiatych rokoch. V každom prípade aj keď sa už úplnú pravdu o vzniku názvu Bodošín zrejme nikdy nedozvieme, názov sa ujal, jetu aprischol aj novovytváraná protipovodňovej nádrže. Nádrž má už viac ako rok, a okolitá príroda sa jej už prispôbuje. Okrem toho že tam vyrástla šachorina, sa nádrž stala domovom nespočetných krdľov žiab, ktoré svojim synchronizovaným kvakotom privádzajú hlavne v letných večeroch do šialenstva obyvateľov horného konca, ale zabývali sa tam aj nádherné divé kačice ktoré spestrujú faunu okolia nádrže. A v tejto súvislosti sme oslovili starostu obce Ing. Rudolfa Botku a položili sme mu otázku:

Pán starosta, okrem toho že retenčná nádrž Bodošín plní funkciu zásobárne vody pre našu obec a jej okolie, aké ďalšie možnosti jej využitia z hľadiska občanov prichádzajú v blízkej budúcnosti do úvahy?

Skôr ako budem hovoriť o využití našej retenčnej nádrže v časti Žitná, chcem ozrejmiť situáciu okolo jej vybudovania.

V súčasnosti sa pomerne často v médiách vyskytuje kritika protipovodňových aktivít, ktoré sa budovali z prostriedkov úradu vlády v obciach. Kritika sa dotýka hlavne ich technologickej výstavby (hate, odrážky), kde je dokonca možné ohrozenie, ale aj realizácie na cudzích pozemkoch či vplyvu na životné prostredie. Chcem podotknúť, že kritizujú aj odborníci, ktorí sa vlastne majú zaoberať protipovodňovou ochranou. Títo odborníci však vo svojej doterajšej činnosti nijako nepomáhali obciam a to aj napriek tomu, že situácia dnes je už veľmi vážna a povodne sku točne páchajú obrovské škody. Ako títo odborníci riešili povodia v horných tokoch potokov, ako zabezpečovali reguláciu vody? Tak, že niekde zregulovali potoky, a zabezpečili čo najrýchlejší odtok vody a inde neurobili nič. Kde tento odtok vody končí? V dolných častiach potokov a riek, kde sa páchajú škody, ktoré platíme my všetci. Nechcem obhajovať protipovodňové aktivity ako také, kde sú podozrenia, že sa niekto na nich finančne nabalil, ani v obciach, kde skutočne urobili hrádzky, ktoré môžu uškodiť, ani tie, ktoré sa robili na cudzích, resp. nevysporiadaných pozemkoch bez súhlasu vlastníkov, ale princíp protipovodňovej ochrany aspoň začal riešiť tieto problémy a nie iba konštatovať škody.

Aj naša obec sa prihlásila do možnosti získať financie a to z dôvodu, že problémy s povodňami sme mali hlavne v časti Karolínthal, ale aj z toho, že tieto prostriedky boli určené práve pre podhorské obce, ktoré mali zachytávať vodu a tým zamedziť zaplaveniu obcí v dolných častiach potokov. Čiže obmedziť hladinu potoka Radiša a následne aj rieky Bebrava.

Naše protipovodňové opatrenia sú vybudované dvomi spôsobmi. Prvý je vybudovanie 6 ks pevných hrádzok zabezpečených proti prelomeniu hlavne na ochranu časti Karolínthal. Tieto sú vybudované na pozemkoch

SVHP s jeho súhlasom, ako aj so súhlasom Lesov s.r..

Najväčšia časť opatrení je vybudovaná na pozemkoch obce v časti Žitná, formou protipovodňovej retenčnej nádrže. Táto nádrž je vybudovaná na základe projektu a stavebného dozoru na vodné stavby, čiže odborne a na základe Rozhodnutia o využití územia. Realizovala ju spoločnosť, ktorá bola vybratá na základe výberového konania a ktorá mala už s takýmito stavbami skúsenosti na Váhu. Čiže naša obec spĺňa všetky kritériá na vybudovanie takýchto opatrení.

Dnes však čoraz častejšie vystupuje do popredia aj otázka extrémneho sucha a s ním spojeného nedostatku vody. Myslím si, že nie je ďaleko budúcnosť, keď budú obce nútené vytvárať si zásobárne vody v prípade veľkého sucha. To že mnohé obce majú problém s vysychaním prameňov pitnej vody je výstraha do budúcnosti, ktorou sa už dnes zaoberajú aj odborníci v Bruseli. Veď aj títo už dnes hovoria o najväčších suchách, ktoré dokážu meniť klímu krajiny.

Takže aj u nás, pokiaľ bola možnosť získať financie na protipovodne, obec sa do tejto možnosti zapojila aj s tým že tieto môžu slúžiť aj v období sucha, že bol voľný práve obecný pozemok, ktorý bol močaristý, dlhé roky nevyužívaný a bohužiaľ slúžil aj ako miesto na odpady, tento bol práve v oklí veľkého zdroja pitnej vody a jej prepad tiekol do potoka a preč z tejto oblasti. Pritom hladiny obidvoch potokov v obci boli v lete v čase sucha na kritické hranici a v prípade požiaru, resp inej potreby vody by nemohli slúžiť ako dostatočná zásobárňa vody. Preto aj z tohoto dôvodu je táto nádrž opodstatnená ako zásobárňa skutočne kvalitnej vody pre obec.

Využitie nádrže môže byť v budúcnosti ešte omnoho väčšie. Už dávno sme sa pohrávali s myšlienkou urobiť na týchto pozemkoch minimálne dva

rybníky a tým ich lepšie využiť a udržiavať, pretože veľa ľudí teraz kritizuje, že sa o nádrž budeme musieť starať a bude to stáť peniaze, ale starať sme sa zo zákona mali aj o ten močiar, ktorý tam bol.

Čiže uvažujeme aj o možnosti chovu rýb v tejto lokalite s tým, že tieto by nám možno priniesli financie na údržbu nádrže. Chceme tu vytvoriť oddychovú zónu, kde sa môžu stretať občania obce, ale aj návštevníci a turisti, nakoľko je to miesto na trase na Uhrovský hrad.

Šporové využitie v budúcnosti tiež nevyklúčujeme, ale zatiaľ sa tu iba v zime v prípade mrazu môžu korčuľovať deti.

Využitie tejto nádrže môže byť ešte mnohostranné, všetko bude závisieť od financií, ale hlavne od prístupu a ochoty ľudí.

V súčasnosti nádrž berieme ako základ na zatraktívnenie našej oblasti, ale verím, že táto v budúcnosti obci prinesie iba výhody.

**Za odpoveď podľakoval
Ivan Kušnier**

V každom prípade vidíte, že teoretické využitie nádrže je široké. Verme že praktické za ním nebude dlho zaostávať. A že nebude dlho trvať a občania Žitnej-Radiše sa budú stretávať pri nádrži v priateľskom posedení pri ohni, vínku, a že sa im bude pritom grgať pečenými pstruhmi.

To však nie je všetko. Náš nemenovaný zdroj nám poskytol informácie, ktoré sú zatiaľ tajné a nedisponuje nimi ani CNN. Prísne tajný projekt vypracovaný na mimoriadnom zasadnutí ktoré sa konalo na druhý deň po tom ako starosta vypálil hrúškovcu, plánuje v prípade neúspechu chovu rýb pestovanie ryže v priehrade. O niečom už svedčí aj fakt, že sám zástupca starostu Ing. Ľubomír Martiš odchádza v mesiaci februári na služobnú cestu do Vietnamu, kde sa bude snažiť načerpať najnovšie poznatky o pestovaní ryže.

Autor: Ivan Kušnier

RÁD SI OBÚVAM TÚLAVÉ TOPÁNKY...

Každý z nás má nejaké záujmy, ktorými vyplňa svoj voľný čas a ktoré mu prinášajú duševnú úľavu od všedných starostí. Tak ako sú ľudia, ktorým po celý život stačí ku šťastiu pohodlie domova, tak sú aj takí ktorí chcú na vlastnej koži okúsiť ako chutí svet, spoznať rôznych jeho ľudí, rôzne jeho časti a vychutnávať si rôzne jeho krásy. Len tak, s batohom na chrbte a po svojich.

V tomto článku vám predstavíme človeka, ktorý je už niekoľko rokov vyznávačom takejto trekingovej turistiky a to nielen na Slovensku ale i ďaleko za jeho hranicami.

Miroslav Škultéty ml. si cestovaním plní detské sny. Spoznať cudzie krajiny, ich ľudí, zvyky, čo najviac toho vidieť a zažiť – to je jeho krédo. Navštívili sme ho a on sa s nami ochotne podelil o zážitky zo svojich ciest. Ako sám poznamenal, daň za cestovanie je veľká. Človek sa vzdáva všetkého domáceho pohodlia, všetkého známeho, istého, všetkého chutného a vyráža smerom k nepoznanému, nepohodlnému, neznámemu, k jedlám o ktorých neviete odhadnúť z čoho sú, k ľuďom od ktorých nevieme čo očakávať, k počasiu o ktorom ani netušíme aké bude. Rovnako veľká však vie byť aj odmena za takéto odriekanie. Naša planéta je rovnako krásna a zaujímavá v každej svojej časti. A ten, kto vie hľadať a nájsť, vie si to aj dokonale užít. A vychutnať.

Žiaľ, nie všetko z nášho bežného dvojhodinového, nesmierne zaujímavého spoločného rozhovoru, sa zmestí na stránky nášho časopisu. Taktiež tisíce fotiek, ktoré sú neblednúcimi spomienkami na všetky jeho cesty nie je možné uverejniť, čo som ja pri pohľade na niektoré z nich veľmi ľutoval. Vyberáme však pre vás aspoň niečo. Niečo čo vám snáď zavonia exotikou, cudzími krajinami, horami a púšťami, teplými moriami a snehovými plánami. Niečo čo vás možno pohne aspoň k prechádzke alebo

malej túre po našom okolí. Veď predsa aj doma je krásne, nie?

Miro, tvou veľkou záľubou je cestovanie a turistika. Zrejme nebudeme ďaleko od pravdy, keď povieme že základy tohto sú položené v okolí našej obce.

Samozrejme máte pravdu. Moji rodičia ma odmalička brávali na vychádzky a túry a to nielen po blízkom okolí. Uhrovský hrad, Rokoš, Čierny vrch no a moju srdcovú záležitosť Melkovú ktorú vídavam priamo zo svojho obloka – to všetko som mal pochodené už ako chlapec, neskôr prišli Tatry, Krkonoše, Slovenský Raj no a mal som asi 8 rokov keď som prvýkrát videl more čo bol pre mňa obrovský zážitok. Neskôr, keď som už pracoval a zarábala, už som rozmýšľal kde by som sa mohol pozrieť.

A kde to bolo?

Mojim takým prvým vážnym výletom bolo Anglicko, čo bol môj taký vysnívaný cieľ. Bol som veľmi spokojný, kto bol v Anglicku, vie že je tam čo obdivovať. Druhú cestu som absolvoval spolu so sestrou Zuzanou po Škandinávii v r. 2000, prešli sme všetky pobaltské štáty – Poľsko, Litvu, Lotyšsko, Estónsko, jeden deň sme strávili v Rusku a potom cez Fínsko, Švédsko, Nórsko a cez Nemecko domov. Bol to parádny 20 denný výlet a ku koncu sme už toho mali aj dosť. Videli sme celý sever, boli sme až na polárnom kruhu vo Fínsku, je zaujímavé že práve v čase keď sme tam boli bolo mimoriadne teplo. Keď niekomu poviem že tam bolo plus 32 stupňov Celzia iba ťažko mi verí, ale je to skutočne tak.

Čím je zaujímavý polárny kruh?

Domáci Fini z toho urobili samozrejme turistickú atrakciu, na chodníku je namaľovaná čiara, kadiaľ prechádza polárna rovnobežka, čiže môžete polárny kruh prekročiť, alebo postaviť sa naň, alebo čo len chcete. Okolo je vybudovaná dedinka ktorá sa volá Joulupukin Pajakila čo v preklade znamená Dedinka Santa Clausa. Tam má Santa Claus svoju rezidenciu, tam mu píšú deti z celého sveta a dokonca sa tam môžete s

ním aj odfotiť. Všetko pre turistov. A fakt sa ich tam premelie veľa.

Nasledujúca cesta viedla kam?

Po asi dvoch rokoch pauzy som navštívil Egypt. Bolo to v máji, pretože ísť do rozpálenej púšte v lete je takmer samovražda, a my sme boli až v Aswane dole pri hraniciach zo Sudánom a tam keď napríklad vystrčíte ruku z tieňa na slnko, cítite ako vám ju griluje.

Egypt čo sa týka prírody je nezaujímavá krajina. Piesok a kamene, kamene a piesok. Nevie, či sa niekomu páči púšť, mne však rozhodne nie. Ba dokonca mal som z nej niečo ako strach, lebo keď sa v nej stratíte bez prostriedkov na prežitie, je s vami amen.

Egypt je však zaujímavý niečím iným. Svojimi dejinami, históriou. Egyptské múzeum v Káhire uchováva bohatú zbierku staroegyptských pamiatok z ktorých asi najznámejším je slávna Tutanchamónova posmrtná maska. Súčasťou múzea je aj sál múmií, kde sú vystavené aj napr. múmie Ramzesa II. alebo Sethiho. Keď stojíte pred monumentálnymi pyramídami v Gize, doslova cítite ako na vás dýcha ich 3000 ročná história. Boli sme aj vo vnútri jednej z pyramíd. Okrem toho som navštívil Alexandrijskú knižnicu, fascinujúcu svojou architektúrou. Má tvar kruhu v znamení egyptského Boha Slnka Ra a symboly vyryté do vonkajšej fasády znázorňujú slová vo všetkých jazykoch sveta. Je to jedna z najmodernejších knižníc na svete poskytujúca knižnično – informačné služby. V Luxore som navštívil známy Luxorský chrám ktorý patrí medzi najzachovalejšie v Egypte. Sú tu zachovalé dve sochy Ramzesa II. vysoké asi 15 metrov a najväčší chrámový obelisk na svete vysoký 25 metrov. Prešli sme sa po aleji sfíng, čo je asi trojkilometrová ulica obklopená po stranách stovkami rôznych sfíng. Taktiež sme navštívili chrám v Karnaku ktorý je zasvätený bohovi Amónovi. Jeho dominantou je veľká stĺpová sieň kde sa týči 134 stĺpov v podobe papyrusových zväzkov, najvyššie z nich sú vysoké 24 metrov.

Za dva a pol týždňa som toho videl skutočne veľa.

Dalšia cesta kam viedla?

V roku 2006 som navštívil Írsko. Krajina na mňa pôsobila dosť stiesneným dojmom, je tam síce kopu zelene, ale často tam prší, alebo je hmlisto, fúkava tam silný vietor. Proste tam by som bývať nechcel. Vidiek je tam úplne odlišný od nášho, väčšinou samoty a stáda kráv alebo oviec. Robili sme aj nejakú turistiku, ale hmľa nás oberala o pekné výhľady. V Dubline je však čo obzerat', v múzeu je zhromaždená história celého Írska.

A ďalšia?

V roku 2008 mi kamarát navrhol či sa nechcem zúčastniť expedície do Gruzínska, v rámci ktorej sme plánovali vystúpiť na vrchol hory Kazbek / 5050 m.n.m. /, ktorý patrí k pohoriu Kaukaz a na ktorom bol podľa legendy prikovaný Prometheus a orol mu chodil každý deň vyzobávať z tela pečeň, ktorá mu však vždy v noci dorastala. Bolo nás 9 a cestovali sme automobilom cez Turecko, spávali sme väčšinou v súkromí, navštívili sme mestečko Mtskheta, ktoré patrí medzi najstaršie v Gruzínsku a jeho historické pamiatky boli v roku 1994 prijaté na Zoznam svetového dedičstva UNESCO. Pred výstupom na Kazbek sme robili aklimatizačnú túru a po niekoľkých dňoch sme vyrazili na samotný Kazbek a na tretí deň sme stáli na jeho vrchole. Našťastie sme vychytili pekné počasie a všetko bolo super. No ale pri zostupe sme sa dozvedeli že dolu sa strhla vojnová potýčka medzi Gruzínskom a Južným Osetskom ktoré bolo vtedy silne podporované Ruskom. Našťastie to už bolo na konci našej expedície, celý program sme už mali za sebou čiže už zostávalo iba

zmiznúť odtiaľ. Na nešťastie však sme museli prejsť mestom Gori / mimochodom je to rodisko Stalina / ktoré už Rusi ostreľovali mínometmi. V meste bolo plno tankov, obrnených transportérov, nad mestom vrtuľníky, všade ozbrojení vojaci, miestami požiare a rozbombardované budovy. No a týmto peklom sme my ešte mali na tom našom aute prejsť. Samozrejme nebolo nám všetko jedno, vojaci so samopalmi nám naznačovali – rýchlo choďte preč, rýchlo zmiznite! Mali sme ešte v pláne zastaviť sa v Stalinovom múzeu, ale chlapík so samopalom nás rýchlo presvedčil aby sme čo najrýchlejšie odtiaľ upaľovali.

Poslúchli sme a možno aj vďaka tomu sme sa odtiaľ dostali živí a zdraví. Ale určite to bol môj najnervydrásajúcejší zážitok v živote a keď sa ma potom niekto pýtal ako bolo na dovolenke odpovedal som: Bombovo!

Tak takýmto zážitkom sa už asi ťažko niečo vyrovná!

Samozrejme. V roku 2010 som bol vo Francúzsku na Riviére a na ostrove Korzika, no a v lete tohto roku som navštívil Island. Tam ma lákal fakt, že je to krajina pre nás takmer neznáma ale pritom určite zaujímavá, úplne odlišná od európskych krajín, plná pozostatkov sopečnej činnosti, gejzírov a horúcich prameňov. Naplánovaná bola 5 – dňová túra, na ktorej sme vystriedali niekoľko typov krajiny, šli sme po lávovom poli, ktoré bolo ešte teplé, spávali sme v chatkách, ktoré boli perfektne vybavené, takže sme si nepotrebovali so sebou brať ani riad. Kúpali sme sa v prírodnom jazierku plnom teplej vody vyvierajúcej zo zeme. Tam si musíte dávať pozor aby ste nestúpili niekde na horúce podlažie a aby sa vám vplyvom tepla nerozpadli topánky.

Akým systémom vlastne cestuješ? Sám, na blink alebo ako?

Kdeže, na to som príliš pohodlný. Všetky moje cesty boli vlastne s cestovnými kancelárkami, ktoré poskytujú aj takéto mimoriadne výpravy, ale máte istotu, že je tam sprievodca, ktorý vie reč, a vlastne aj nejaká partia ľudí okolo. Vyberám si zájazdy kde je ako sa hovorí za málo peňazí veľa muziky. Proste aby som za ten čas ktorý tam strávim toho videl a prešiel čo najviac. Niekedy ide so mnou niektorý z mojich známych, niekedy sa spoznávame až na mieste.

Kde sa chystáš najbližšie?

25. decembra odchádzam na 28 dňový zájazd do Južnej Ameriky kde máme naplánované vystúpiť na vrchol troch končiarov vyšších ako 6000 metrov, mala by byť medzi nimi aj Aconcagua vysoká 6960 metrov ktorá je najvyšším vrchom Severnej aj Južnej Ameriky.

Tak my ti želáme aby si sa hlavne vrátil živý a zdravý, no a samozrejme plný dojmov a zážitkov o ktoré by si sa mohol potom znovu podeliť aj s našimi čitateľmi.

Za rozhovor poďakovali Ivan Kušnier, Alena Kušnierová.

Spracoval Ivan Kušnier

Fotografie pochádzajú z archívu Miroslava Škultétyho ml.a sú uverejnené s jeho súhlasom.

ČO SA DO KRONIKY NEDOSTALO / príbeh takmer hororový /

Tento príbeh sa stal v našej obci niekedy v rokoch po skončení I. svetovej vojny. Vtedy bola v Žitnej jedna krčma, ktorej majiteľom bol žid Markus. Nikto ho však nevolal inak ako krčmár Prdo.Krčma v tých časoch slúžila ako jediná miestnosť, v ktorej sa odohrával všetok kultúrny a spoločenský život obce.

Jedného pochmúrneho novembrového večera si tam miestni mládenci zasadli k stolu a keď sa popilo čosi páleného a rozoberali sa všetky dedinské aktuality, prišla reč aj na to, kto je ako smelý. Samozrejme, že v krčme boli smelí všetci, ale keď padla otázka, či by niekto z nich doniesol do krčmy kríž zo žitňanského cintorína, zostalo

ticho. Po ďalšom vypití pol deci sa už aj uzatvorila stávka o liter páleného a dokonca sa našiel aj prvý odvážlivec. Števo vyhlásil, že veru za liter ten kríž donesie. A hneď sa aj poobliekal a vyrazil na cintorín poň.

Po nejakej pol hodine sa Števo aj s krížom na pleci za bujarých výkrikov podnapitých mládenčov vtrel do krčmy. Stávku vyhral, liter bol jeho a ešte sa stal aj hrdinom večera. Keď sa s ostatnými dobre počastoval, prichodilo mu kríž zaniest' naspäť, pretože kríž je kríž a patrí sa mu nocovať na cintoríne a nie v krčme. Už sa mu ani moc nechcelo, ale čo narábiš? Prehodil si na seba halenu, na hlavu nasadil čiapku, vzal kríž a poďho späť na

cintorín. Došiel tam šťastlivo, ale keď za nočnej tmy vkladal kríž do otvoru odkiaľ ho vytiahol, zachytil sa mu koniec kríža o spodok dlhej haleny a pritlačil ju spolu s krížom do jamy. Bola tma a tak chudák nemohol vidieť čo sa stalo, iba cítil že ho čosi pevne drží a nechce pustiť. Nuž asi každému z nás by za takejto situácie všeličo o duchoch, nežitkách a smrťkách prebehlo mysľou. A tak aj Števovi. Na čelo mu vystúpil smrteľný pot a pomyslel si, že je to jeho posledná hodina. V tom strachu striasol zo seba halenu a pratal z toho strašidelného miesta akoby mu za päťami horelo. Do krčmy dobehol takmer polomŕtvý, iba prepadol cez prah a hodnú

chvíľu nemohol polapiť dych. Keď nakoniec prišiel k sebe a stále sa klepajúci od strachu vypovedal čo sa mu stalo, stúpili aj mládenci. Bolo treba ďalších niekoľko pol deci aby úľak poľavil. Nakoniec však zvíťazila zvedavosť a tak vyzbrojení sekerami, vidlami a lampášmi sa mládenci s malou dušičkou opatrne blížili k cintorínu. Všade bolo ticho, nikto nič podozrivé nevidel a tak prišli až ku krížu, tam kde to Števa ťahal pod zem. Posvietili a keď zistili aká mátoha to vlastne držala Števa, smiechu nebolo konca kraja.

A že Števo mal na dlhé roky o posmech postarané, je úplne jasné.

Spracovala: Alena Kušnierová

Zo súkromného archívu Ondreja Kušnieru

MIŠO RADÍ

Teraz si poradíme o skúsenosti starostlivosti o vlasy.

Vlasy sú oddávana pýchou nielen žien, ale aj mužov.

Krásne zdravé a husté vlasy sú ozdobou každej hlavy. Musíme však preto niečo urobiť aj my. Môžete mi veriť, viem o čom píšem. Predpokladom k zdravému rastu je strihanie a podstrihávajúce v správnom okamihu. Oplyvniť to môžu už mamičky u svojich detí v útlo veku.

Ten správny okamih je deň keď je mesiac v znamení Leva (vtedy zhustnú a zosilnejú) a v znamení Panny (vtedy rýchlejšie rastú), nezáleží či mesiac pribúda alebo ubúda.

Nevyhnutné je umývanie a strihanie v dňoch Raka a Škorpióna či už mesiac ubúda alebo pribúda, tiež v znamení Kozorožca obzvlášť keď mesiac ubúda, vtedy vlasy slabšie rastú, rednú a môžu aj vypadnúť. V oboch prípadoch to vlasy vyčerpáva, oslabuje, sú mastné, lámavé a zle sa rozčesávajú. Niektorí si vlasy umýva každý deň, alebo 2 – 3-krát do týždňa. Vlasom to neprospeje! Pokiaľ človek nepracuje v prašnom prostredí bez pokrývky hlavy, nie je to potrebné.

Keď je mesiac v znamení Barana je dobré masírovať si nasucho pokožku hlavy hrebeňom alebo kefou. Zľava doprava a opačne, z hora dolu a naopak aspoň 7-krát. Presúvať ich takto môžete však aj inokedy, keď Vás to napadne. V Baranovi si však vlasy tiež nestrihajte, pri ubúdajúcom mesiaci sa môžu tvoriť lysiny.

Na farbenie vlasov, už podľa mojich skúseností je najlepší čas v dorastajúcom

mesiaci (po nove) vo vzdušných znameniach (Blíženci, Vahy, Vodnár). Farba je intenzívnejšia, silnejšia a vydrží dlhšie.

Na trvalú je vhodné keď je mesiac v Panne. Účes si dlhšie udrží tvar. V Levovi natočené vlasy sú príliš kučeravé ale aj to môže prísť niekomu vhod, kto má vlasy riedke a slabé.

Vlasy sa počas dňa nabíjajú rôznym žiarením a ešte ak sa používajú rôzne tužidlá, gély, kondicionéry a iná vlasová kozmetika, môžu sa u niekoho vyskytnúť bolesti hlavy. Tiež mám s tým skúsenosť, preto radšej používam iné prostriedky. Ako tužidlo a kondicionér mi poslúži posledné opláchnutie pivom alebo octom. Pivný a octový pach rýchlo z vlasov vypchne.

Temným vlasom osoží a zvýrazní farbu oplachovanie čajom so šalvie ľúchej. Žltavým alebo čiernym čajom.

Blondým vlasom zvýrazní farbu opláchnutie lipovým alebo kamilkovým čajom.

Ešte niekoľko tipov na udržanie si lesku a zdravia vlasov: dodržiavať príjemnú teplú vodu. Umývaním v príliš teplej vode sa vlasy veľmi vyčerpávajú. Umývaním v chladnej

vode sa podporuje zvýšená činnosť mazových žliaz - vlasy sa rýchlo mastia. Suché vlasy sa na koncoch štiepia. Končeky treba odstrihnúť v Panne alebo v Levovi. Po umytí ich jemne naolejujeme. Pri česaní používať len vlastné čisté hrebene a kefy (nie celej rodiny). Hrebene a kefy na vlasy čistíme tak, že ich na noc namočíme do roztoku z pracieho prášku, ráno len opláchneme.

Všetky dobre mienené rady však umocňujú aj zdravé stravovacie návyky. Dostatok minerálnych látok z ovocia a zeleniny (síra, jód, železo). Z vitamínov je dôležitý hlavne vitamín E a skupina vitamínov B. (Ja si kupujem Pangamin z lekárne.)

V súvislosti s vlasmi si vždy spomeniem na mojich starých rodičov. Babka slúžila v mladosti v Čechách, často na to spomínala. Keď ma často česala ako dieťa, vždy si spomenula na svoju paniu, ktorá mala nádherné kučeravé a dlhé vlasy, o ktoré sa príkladne starala. Vraj si do poslednej vody na oplachovanie dávala (podľa babky) šampón „koňaku“ podľa rakúskej cisárovnej (Sisi) aby boli lesklé.

Náš dedo z veľkým zmyslom pre humor reagoval na to vetou: „Dlhé vlasy, krátky rozum! Chlap by takúto sprostosť nikdy nerobil.“ Babka sa zasmiala a odpovedala, že preto si chlapi držia krátke vlasy, aby nebol dotknutý ich rozum.

S úsmevom o vlasoch skončíme. Nabudúce zasa o niečom inom.

Váš Mišo

TRÁVENIE ZIMNÝCH VEČEROV

Nikoho by azda ani nenapadlo, aké pekné výrobky sa dajú vyrobiť zo zlatých stránok. Ako som tak klikala po internete zbadala som tam výrobky pletené s papiera. A tak ma napadlo, že to vyskúšam. Zlaté stránky som zohnala rýchlo, lepidlo a špagdlu tiež. Základom pre taký košík, alebo iné výrobky je rulička, ktorá vzniká omotaním papiera na špagdlu, následne sa špagdla vytiahne. Po upletení dostatočného množstva ruličiek sa začína plietť. Postup nie je veľmi zdĺhavý, ale fotografie s postupom by sa sem nezmestili. A preto je tu len pár fotiek hotových výrobkov na ukážku. Sú rôzne techniky pletenia a zakončovania. Hotové výrobky napríklad košíky môžeme prikrášliť servítkovou technikou a nastriekať sprejom na modelárske a remeselné práce. Zvonček napríklad maľovať. Možno niekoho tento článok osloví a začne plietť výrobky s papiera.

Autor a foto: Veronika Botková

ZA POSLEDNÝMI TATROVÁKMI SA ZATVORILA BRÁNA FABRIKY

Bánovská firma TANAX a.s. – nasledovník bývalého závodu TATRA, sa dostala do platobnej neschopnosti, prepustila všetkých svojich zamestnancov a 20. novembra 2012 bol na jej majetok

vyhlásený konkurz.

I keď táto správa zaskočila určite mnohých, ten kto poznal pomery a situáciu vo vnútri podniku sa ani nečudoval. Stalo sa totiž iba to, k

čomu to už dávno spelo.

V tomto kedysi strojárskom kolose našli uplatnenie a zdroj obživy nielen Bánovčania, ale aj ľudia zo širokého okolia. Jeho vznik sa datuje od r. 1951, kedy ako novovytvorený závod bol začlenený do zväzku Závodov K.J. Vorošilova Dubnica nad Váhom a výrobný program tvorila zbrojárská výroba. V r. 1958 vstúpil závod do zväzku Národný podnik TATRA Kopřivnice, ktorý vtedy potreboval nové kapacity pre výrobu nákladných automobilov. Prvým finálnym výrobkom bánovských tatrovákov bol nákladný automobil TATRA 141. V ďalších rokoch bola z Kopřivnice do Bánoviec

presúvaná výroba T 148, T 813, T 815 v rôznych prevedeniach.

Potvrdením schopností bánovských tatrovákov bolo aj to, že z odštepného závodu sa postupne vytvoril samostatný subjekt pod názvom Národný podnik TATRA Bánovce nad Bebravou, ktorý zamestnával viac ako 5 000 pracovníkov. 80 % produkcie okrem najväčšieho odberateľa Sovietskeho zväzu putovalo na vývoz do všetkých kontinentov a TATRA sa stala svetovo uznávanou značkou. Aj na svetoznámej Rallye Paríž – Dakar víťazili tatrovky s nápravami vyrobenými v Bánovciach.

V súvislosti s politicko – spoločenskými zmenami v r.

1989 sa zrútili východné trhy a nastali problémy s odbytom. V r. 1990 sa z Tatry stáva š.p. VAB Bánovce n. B., ktorý bol o rok neskôr sprivatizovaný a postupne sa pre veľké zadĺženie dostal do konkurzu, časť z neho sa predala a vznikla nová firma TATRA – SIPOX a následne TANAX. Ale aj naďalej pretrvávali problémy s odbytom, počet zamestnancov v dôsledku viacerých prepúšťaní klesal až začiatkom r. 2012 sa ustálil na počte 350. Nosným výrobným programom posledných rokov bola výroba a montáž náprav pre odberateľa z Indie, kde však taktiež odbyť poznačili politicko – spoločenské zmeny a trhy sa snažia ovládnuť západné krajiny.

Keďže sa nepodarilo potvrdiť nové objednávky, firma TANAX a. s. ukončila svoju činnosť.

Skončila tak 61 ročná história fabriky, ktorá bola doslova živiteľom mnohých rodín. V 70 – tých a 80 – tých rokoch v našej obci takmer nebolo rodiny z ktorej by niekto nepracoval v tatrovke. Často to boli aj dve generácie rodín a odpracovali tu desiatky rokov. Títo ľudia vo fabrike nechali kus seba, kus svojho života a nezriedka aj kus svojho zdravia.

Určite je ľúto všetkým, čo patrili do veľkej tatrováckej rodiny, že ich tatrovka dospela k takémuto žalostnému koncu.

Autor: Alena Kušnierová

Memoriál športovca, organizátora športových podujatí, učiteľa Jána Hanku

že si bývalí žiaci spomenú na svojich učiteľov.

Meno J. Hanku stále zostáva v srdciach a v najlepších spomienkach, nielen zo školských lavíc. Tento telom i dušou stelesnený športovec vychodil základnú školu v rodnej obci a po ukončení si vynikajúci žiak zvolil učiteľské povolanie. V školskom roku 1956/57 študuje na Pedagogickej škole pre učiteľov národných škôl v Zlatých Moravciach a Leviciach, kde v školskom roku 1959/60 ukončil štúdium maturitnou skúškou. Na prvé učiteľské miesto nastúpil 1. septembra v obci Jacovce kde učil 1-5 ročník, pre ktorý ma kvalifikáciu. Zároveň vyučoval 6-9 ročník, kde si diaľkovým štúdiom doplnil požadovanú kvalifikáciu na druhý stupeň. V roku 1961 vykonal vojenskú prezenčnú službu v pohraničnom území v obciach Jarovce a Rusovce pri Bratislave. Od 1. októbra 1963 učí v Jacovciach 6-9 ročník a žiaci v škole majú dobré výsledky v matematike a telesnej výchove. Do povedomia v obci Jacovce sa zapísal ako obľúbený, skromný učiteľ, ktorý sa aktívne angažoval v obci v TJ a tiež v mimoškolskej činnosti DO – ČSM (Československý zväz mládeže). Pre zaujímavosť, učil také významné športové osobnosti ako bratov Petra a Dušana Herdovcov, bývalých hráčov Slávie Praha a tiež Ladislava Jurkemíka, majstra Európy vo futbale v roku 1976 v Belehrade. Vďaka stolným tenisom v Žitnej-Radiši prichádza do Uhrovca, pretože ho nechceli uvoľniť z TJ v Jacovciach. Mali jedinou podmienku. Ak odíde, nebude hrať futbal za Uhrovec. Od 1.9.1968 prichádza učiť do Uhrovca 1. až 5.

ročník, vyučuje predmety matematiku, dejepis a telesnú výchovu. Tento erudovaný pedagóg po svojom príchode pozdvihol telesnú výchovu v škole v Uhrovca na vyššiu úroveň a žiakom sa venoval nad rámec svojich povinností. Tak mládež trávila svoj voľný čas aj športovými aktivitami. Za jeho 35 .ročného pôsobenia v Uhrovci ako učiteľa telocviku, trénera futbalovej mládeže, metodika a organizátora, škola patrila medzi popredné v okrese. Málo kto vie, že jeho srdcovou záležitosťou boli branné športy, kde škola Uhrovec bola v októbri 1980 vyznamenaná čestným uznaním za brannú činnosť. Najväčšiu zásluhu má na týchto výsledkoch práve Ján Hanko. Nedajú sa vymenovať všetky dosiahnuté úspechy, preto v krátkosti spomeniem Pioniersky viacboj v roku 1973, 1-miesto....Okresné kolo na Duchonke 1992,1- miesto. Žiaci a žiačky Uhrovskej školy si tak merali svoje sily s kvalitnejšími družstvami, so silnejším zázemím, či na obvodnej, okresnej alebo krajskej úrovni. Vzorne reprezentovali svoju školu, čo dokazujú pozoruhodné výsledky. V Uhrovci vyrástlo veľa talentovaných futbalistov, ktorí boli v samotných začiatkoch podchytení na už na škole. Žiaci a dorastenci hrali náročnú krajskú súťaž, kde Hanko odviedol zatiaľ nedocenenú prácu ako tréner. Zatiaľ je to nespracovaná kapitola histórie Uhrovského futbalu. Hráčov vedel motivovať až doslovne pobláznit do futbalu, spomína jeho bývalý odchovanec Igor Botka. Niektorí s nich hrali aj najvyššiu súťaž v bývalom Česko-Slovensku. Bohužiaľ nástrahy dnešného moderného života majú negatívny dopad na talentovanú mládež a mnohí sa tak strácajú z futbalových ihrísk. Zároveň sa vytratila aj radosť zo športu. K tomu sa vytratila aj prirodzená autorita učiteľa. Priznajme si, že aj futbal v mikroregióne má z týchto dôvodov klesajúcu tendenciu. V nedávnej minulosti boli učiteľia váženými osobnosťami na dedinách. Žiakov viedli k športovaniu a tí ovládali viaceré druhy športov na škole. No v súčasnosti vidieť markantný rozdiel v prístupe aj výsledkoch. J. Hanko bol všestranný učiteľ telocviku a kto nadviaže na jeho predchádzajúce úspechy? Priznajme si, že zatiaľ nemá nasledovníka pri výchove mládeže na futbalovom poli. Posledný úspech dosiahol ako tréner dorastu v sezóne 1991/92. V krátkosti sa zmienim o jeho aktivitách. Bol cvičiteľom

na Československú spartakiádu v roku 1975, ktorej sa zúčastnil so žiakmi školy. Bol aj aktívnym futbalovým rozhodcom, futbalistom v Žitnej, Uhrovci a hrával koly za „A“ Uhrovec. Pamätám si ho, ako kultivovane pristupoval k futbalistom v tréningovom procese. V pokoji vysvetľoval herné situácie.

Športová časť memoriálu

Dávnejšie vyslovená myšlienka, ako si uctiť J. Hanku, sa naplnila vďaka starým pánom Uhrovca. Symbolicky sa začala písať nová tradícia Memoriálu na viac účelovom ihrisku pred školou v Uhrovci, kde naposledy učil a nezmazateľne sa zapísal do kroniky Uhrovej školy. Turnaj sa odohral 7.7.2012 v sobotu za účasti starých pánov nad 35 rokov a to s medzinárodnou účasťou. Zúčastnené družstvá uvádzam v tomto konečnom poradí: 1 - Miezgovce, 2 – Uhrovec 2,

3-Uhrovec -1, 4- Modrá (Česká republika), 5- Žitná- Radiša. Víťazovi gratulujeme, pretože sa zaslúžene stali nečakaným víťazom turnaja, mali najkvalitnejšie mužstvo. Zakladateľom turnaja patrí naša vďaka a nech si Memoriál nájde stále miesto v športovom kalendári. Zaslúžil by si viac pozornosti a docenenia v rodnej obci a v novinách Ozveny spod Rokoša.

Ján Hanko odišiel do futbalového neba v ranných hodinách 8.7.1997. Zomrel na zlyhanie srdca v nemocnici v Trenčianskych Tepliciach. Dožil sa 54 rokov a 10 mesiacov. Pochoval ho evanjelický farár, vtedy kaplán v Kšínnej, Mgr. Miroslav Ďuračka. Miesto posledného odpočinku má na evanjelickom cintoríne v Uhrovci, kde má pomník aj učiteľ Ján Juran, ktorý učil v Žitnej.

Autor a foto: Jaroslav Kohút st.

STOLNÝ TENIS V NAŠEJ OBCI

O zhodnotenie prebiehajúcej sezóny sme požiadali vedúceho mužstva Ivana Horníka:

Na úvod zhodnotenia prebiehajúcej stolnotenisej sezóny by som chcel povedať, že Stolnotenisev oddiel Žitná-Radiša má už iba jedno družstvo, ktoré hrá 1. ligu okresu Bánovce n.B. čo je zároveň 6. liga na Slovensku. Po zrelej úvahe s Ľubomírom Šišmišom sme došli k záveru, že dve družstvá v jednej súťaži sa už nedajú udržať. Tento fakt sa nám potvrdil už v 1. kole v ktorom sme prehrali doma s Otrhánkami B, pretože nám chýbali dvaja hráči základnej zostavy. Ďalšie štyri zápasy sme vyhrali až v 6. kole prišli silní Bánovčania a tí nám ušetrili druhú prehru. Potom prišiel nevidaný zápas v Miezgovciach, kde sa nám podaril otočiť nepriaznivý vývoj zápasu zo stavu 2:6 desiatimi nasledujúcimi

výhrami na konečných 12:6 pre nás. Ďalšia prehra s vedúcim celkom ligy Malými Chlievanmi B a výhra v poslednom kole s Malými Chlievanmi C nám v polovici súťaže vynieslo priebežné druhé miesto v tabuľke, s čím som celkom spokojný. Tie tri prehry nás trochu mrzia, pretože nie vždy sme boli slabší, ale snáď nás to bude o to viac motivovať v

odvetnej jarnej časti. Pohľad na tabuľku je príjemný, už to nie je ako po minulé roky keď sme mali síce dve družstvá, ale obe sa motali na chvoste tabuľky. Teraz máme družstvo jedno, ktoré má svoju silu aj na to, aby hralo vyrovnanú partiu aj s tými najsilnejšími družstvami v súťaži.

Za zhodnotenie poďakoval Ivan Kušnier

Poradie	Mužstvo	Stretnutia	Výhry	Remízy	Prehry	Skóre	Body
1.	STK M. Chlievany B	9	8	0	1	100:62	25
2.	OcU Žitná A	9	6	0	3	99:63	21
3.	STO Uhrovec A	9	4	3	2	85:77	20
4.	STK M. Chlievany C	9	3	3	3	76:86	18
5.	SO Miezgovce A	9	4	1	4	80:82	18
6.	SK Bánovce n. Bebr. B	9	3	2	4	81:81	17
7.	STO Prusy A	9	3	2	4	78:84	17
8.	STK Otrhánky B	9	3	2	4	82:80	17
9.	OcU Krásna Ves A	9	1	3	5	69:93	14
10.	OcU Dežerice A	9	1	2	6	60:102	13

NÁPOJE NA STUDENÉ ZIMNÉ DNI OD LENKY BOTKOVEJ

ČAJOVÉ BOWLE:

Ingrediencie:

- 2 citróny
- 3/4 l studeného silného čaju
- šťava z 1 citróna
- 0,1 dl limetkového sirupu
- 1 malá fľaška rumovej arómy
- 3 fľaše nealkoholického šumivého vína

Príprava: Citróny nakrájame na plátky, vložíme do nádoby, prilejeme citrónovú šťavu, čaj, sirup a rumovú arómu, premiešame a necháme vychlaďiť, pred podávaním dolejeme šumivým vínom.

ANGLICKY PUNČ:

Ingrediencie:

- 100 g kryštálového cukru
- 500 ml horúceho silného čaju
- 500 ml scherry
- 500 ml vodky
- šťava a nastrúhaná kôra z 1 citróna vína

Príprava: Cukor rozpustíme za stáleho miešania v horúcom čaji, prilejeme scherry, vodku, citrónovú šťavu a kôru. Všetko zahrejeme skoro k bodu varu, ale nevaríme.

BANÁNOVY PUNČ

PRE DETI:

Ingrediencie:

- 1 banán/5 kolíček odkrojíme a ostatné rozmixujeme/
- 1,5 dl teplého mlieka
- vanilkový cukor
- strúhaný kokos

Príprava: Banán s mliekom rozmixujeme, pridáme strúhaný kokos, vanilkový cukor a všetko dobre premiešame. Na dno pohára dáme koliesko banána, zalejeme nápojom a ozdobíme ďalším kolieskom banána.

VAJEČNÝ KOŇAK:

Ingrediencie:

- 12 žĺtkov
- 1 l mlieka plnotučného
- 1 sladené mlieko SALKO
- 1 vanilkový cukor
- 1/2 l rumu

Príprava: Mlieko sa prevarí a nechá sa vychlaďiť. Pridáme 12 žĺtkov. Rozšľaháme a zohrievame do zhusnutia. Potom vmiešame Salko a po vychladnutí rum.

POLNOČNÝ PUNČ:

Ingrediencie:

- fľaša červeného vína
- 2 kusy celej škoricice
- 2 klinčeky
- kôra a šťava z 1 citróna
- 10 cl brandy
- 10 cl cherry brandy
- 1/2 l horúceho čaju

Príprava: Vín, cukor, škoricu, klinčeky a citrónovú kôru zahrejeme takmer k bodu varu. Pridáme brandy, likér a citrónovú šťavu a nakoniec dolejeme čajom.

POĎAKOVANIE OBČANOM OBCE

Členovia Dobrovoľného hasičského zboru v Žitnej-Radiši ďakujú občanom, ktorí ich finančne podporovali počas celého roka 2012 na rôznych spoločenských akciách v našej obci alebo naposledy pri zbere železného šrotu, keď uprednostnili odovzdanie svojho kovového odpadu nášmu zboru, aj keď od nás za to, na rozdiel od iných výkupcov, ktorí chodia po dedine, nedostali žiadne peniaze. Financie získane z týchto akcií boli a vždy budú použité na nákup hasičskej výstroje a techniky a štartovné na pohárových súťažiach pre naše družstvá. Na záver tohto poďakovania Vám novom roku 2013 Dobrovoľný hasičský zbor žela veľa zdravia, šťastia a rodinnej pohody v kruhu najbližších. A nech sa v nasledujúcom roku stretávame len na spoločenských akciách a súťažiach, nikdy nie na zásahoch.

Výbor DHZ

DNES VARÍME OPAĽ S IVANOM KUŠNIEROM

Sviečková pre lenivé gazdinky

Po mojom obrovskom úspechu receptu z minulého čísla Volské oko bez panvice som sa rozhodol vám poskytnúť ďalší recept. Tento nepotrebuje komentár, stačí foto...

A BOLO AJ LUCIE...

Večer pred Luciou ste mali možnosť stretnúť v našich uliciach alebo privítať doma a nechať sa omiešť od dvoch takýchto krásnych Lucíí...

MIKULÁŠ V MATERSKEJ ŠKÔLKE

DOBROVOĽNÝ HASIČSKÝ ZBOR V ŽITNEJ-RADIŠI VÁS POZÝVA NA SILVESTROVSKÚ ZÁBAVU

Kedy?

31.12.2012 o 20:00 hodine

Kde?

V kultúrnom dome v Žitnej-Radiši

Čo je v cene?

2x večera, 1/2 l vína, káva / osoba

Za koľko?

16€ osoba - 32€ pár

Kto hrá do tanca?

**DUKÁT
z Topolčian**

Rezervácie?

Kušnier Ivan 0907 697 963,
Hanko Michal 0915 132 584

Na čo sa môžem tešiť?

bohatá tombola,
ohňostroj, skvelá zábava